

ปัญหาการขอสัญชาติไทยของคนต่างด้าว*

PROBLEM OF REQUEST THAI NATIONALITY BY ALIEN

สมชัย ทรัพย์ศิริผล*, เสกสรรค์ อุ๋นอ่อน, ณรงค์ ศรีสุวรรณ

Somchai Supsiriphon*, Seksan Unoon, Narong Srisuwan

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Law, Bangkok Thonburi University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: smchaychay034@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ศึกษาการแก้ปัญหาคำขอสัญชาติขององค์การระหว่างประเทศ 2) ศึกษาการตรากฎหมายเพื่อรองรับคนต่างด้าว การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นคนไร้สัญชาติ คนต่างด้าว ผลการวิจัยพบว่า การไม่มีสัญชาติของแต่ละประเทศ ประเทศทั้งหลายในปัจจุบัน มักมีสัญชาติเป็นของตนเอง เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา จะมีสัญชาติอเมริกัน ซึ่งบ่งบอกถึงประชากรในประเทศนั้น การปกครอง ความเป็นรัฐ รวมถึงการมีสัญชาติของประเทศตนเอง จะได้สิทธิ เช่น สิทธิความเป็นคนชาติ สิทธิเสรีภาพในการอยู่อาศัย สิทธิส่วนบุคคล ตามที่กฎหมายของประเทศนั้นกำหนด ประเทศไทยมีปัญหาเรื่องคนขอสัญชาติ ที่เข้ามาอยู่ ทำให้ไม่เข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานในการดำรงชีพ ทำให้ชีวิตไม่มีความมั่นคง หากยึดถือตามหลักสิทธิมนุษยชน ต้องคำนึงถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไร้สัญชาติที่ยังไม่ได้รับการดูแล อาทิ การจัดตั้งถิ่นฐานและการดำรงชีพ การเข้าถึงสิทธิในและสวัสดิการต่าง ๆ เช่น การเข้าถึงสิทธิการรักษาเมื่อเจ็บป่วย การศึกษาเล่าเรียน การทำงาน การศึกษาครั้งนี้เพื่อที่จะลดข้อปัญหาการขอสัญชาติของคนต่างด้าว การตรากฎหมายเพื่อรองรับคนต่างด้าว ใช้หลักกฎหมายของไทย รวมทั้งพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการได้สัญชาติรวมถึงอนุสัญญา 1) ศึกษาหลักกฎหมายสัญชาติของต่างประเทศ 2) หาแนวทางแก้ไขปัญหาคำขอสัญชาติขององค์การระหว่างประเทศเกี่ยวกับอนุสัญญาต่าง ๆ และ 3) หาแนวทางแก้ไขปัญหาคำขอสัญชาติของคนต่างด้าวในประเทศไทย เพื่อให้คนขอสัญชาติได้มีสัญชาติตามกฎหมายและตามพระราชบัญญัติสัญชาติของไทย

คำสำคัญ: สัญชาติ, คนคนต่างด้าว, การขอสัญชาติ

Abstract

This research aims to study international organizations' resolution of nationality application issues. The enactment of laws to accommodate foreigners. This qualitative study focuses on document analysis and reviewing relevant research on stateless persons and foreigners. The findings indicate that most countries today have their nationality. For instance, the United States

grants American nationality, which signifies citizenship, governance, statehood, and associated rights such as national identity, residency freedom, and personal rights as prescribed by the country's laws. Thailand faces challenges regarding nationality applications from foreigners, leading to difficulties accessing fundamental rights necessary for a stable life. Based on human rights principles, it is essential to consider the fundamental rights of stateless individuals who lack proper legal recognition, including settlement, livelihood, and access to essential services such as healthcare, education, and employment. This research addresses nationality application issues among foreigners by examining Thai nationality laws, relevant legal acts, and international conventions. The study includes Analyzing foreign nationality laws. 1) Identifying solutions from international organizations regarding nationality-related conventions. 2) Proposing solutions to Thailand's nationality application issues to ensure that foreign and 3) applicants can obtain nationality legally under Thai law and the Nationality Act.

Keywords: Nationality, Alien, Apply for Nationality

บทนำ

ประเด็นความเหลื่อมล้ำทางสังคมในประเทศไทยเกิดขึ้นในหลายกรณีนับตั้งแต่พื้นที่ภาคเหนือจรดมาถึงชายแดนภาคใต้ หนึ่งในประเด็นที่เกิดขึ้นคือ ความเหลื่อมล้ำในชาติพันธุ์ ชนกลุ่มน้อย หรือการเป็นคนไร้รัฐไร้สัญชาติ จากข้อมูลประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่องจำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร ตามหลักการทะเบียนราษฎร วันที่ 31 ธันวาคม 2562 ระบุว่า ประเทศไทยมีประชากรทั้งชายหญิง รวบรวม 66.1 ล้านคน ในจำนวนนั้นเป็นที่ไม่มีสัญชาติอยู่ถึง 875,814 คน (สุโรจน์ สายนัย, 2563) เพราะประเทศไทยเป็นประเทศเสรีประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยว มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รัฐจะต้องประกอบด้วยพื้นที่อาณาเขต ประชากร และอำนาจในการปกครอง (ปิ่นแก้ว อุณแก้ว, 2550) แต่ประชากรในประเทศไทย ประกอบด้วยบุคคลหลายสัญชาติ โดยหลักการเกิดหรือหลักสายโลหิต หรือโดยการแปลงสัญชาติ รัฐนั้นจะต้องกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชากรของประเทศนั้น ๆ ผลพวงจากการเข้าสู่ยุคที่รัฐทุกรัฐขีดเส้นแบ่งพื้นที่ แบ่งมนุษย์ แบ่งวัฒนธรรม ออกเป็น ส่วน ๆ แล้วแยกประชาชนที่เคยไปมาหาสู่เป็นพี่เป็นน้องกันด้วยพรมแดนเดียวกันของวัฒนธรรม ในวันหนึ่ง รัฐแต่ละรัฐก็ออกกฎหมายขีดเส้นแบ่งให้ประชาชนอยู่ภายใต้การคุ้มครองของตนเพื่อการเอื้อประโยชน์ ของสิทธิและสวัสดิการต่าง ๆ แก่ประชาชนพลเมืองของตน แต่ยังคงมีประชาชนอีกจำนวนหนึ่งบนผืนแผ่นดินนี้ที่ดำเนินวิถีชีวิตมานานนับสิบปี ร้อยปี ที่ต้องตกสำรวจ ไม่มีสถานะใด ๆ เลยในประเทศไทย (ชลิต ชีช่วง และคณะ, 2552) ยังไม่มีแม้แต่รัฐที่จะรับรองตัวตนว่าเป็นบุคคลตามกฎหมายแล้ว “คนไร้ตัวตน” เหล่านี้จะมีรัฐ เจ้าของตัวบุคคลที่ให้สิทธิอาศัย หรือ ให้สัญชาติได้อย่างไรกัน (ชลฤทัย แก้วรุ่งเรือง, 2551) สถานะของบุคคลตามกฎหมายคือฐานะของบุคคลที่กฎหมายรับรองสิทธิ เสรีภาพอีก ทั้งยังกำหนดหน้าที่ตามกฎหมายที่บุคคลทุกคนมีอยู่ในการดำรงชีพในสังคม เช่น ความเป็น ผู้เยาว์ เพศ การสมรส ความเป็นพระ โดยเฉพาะสถานะของบุคคลที่มีสัญชาติไทย ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยไม่ว่าจะฉบับใดก็ตามจะ

กำหนดรับรองสิทธิต่าง ๆ สำหรับพลเมืองไทยไว้ ดังนั้น จึงต้องมีการกำหนดสถานภาพของบุคคล ซึ่งจะประกอบไปด้วย คนชาติ หมายถึงพลเมืองที่ประเทศให้การรับรองว่าอยู่ในการควบคุมของประเทศให้สัญชาติ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ความเป็นพลเมือง คนต่างด้าว หมายถึงบุคคลที่ไม่มีสัญชาติของประเทศที่ตนอาศัยอยู่แต่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในประเทศนั้น คนขอสัญชาติ หมายถึงบุคคลที่ไม่สามารถกำหนดได้ว่าเป็นผู้มีสถานะหรือเป็นคนของประเทศไหน หรือไม่มีประเทศใดรับรองเป็นสมาชิก หรือเคยเป็นสมาชิกของประเทศ คนจำพวกนี้เรียกว่า คนขอสัญชาติ (กิตติวรา รัตน์มณี, 2563) การแบ่งสถานะของบุคคลโดยอาศัยความผูกพันกับประเทศหรือรัฐนั้น ประเทศหรือรัฐจะให้สัญชาติแก่บุคคลเพื่อแสดงว่าบุคคลมีความผูกพันกับรัฐ โดยบุคคลที่ได้รับสัญชาติจะมีสถานะเป็นคนชาติ และบุคคลที่ได้รับสัญชาติมีสิทธิได้รับความคุ้มครองดูแลจากรัฐ การให้ความคุ้มครองดูแลบุคคลที่ถือสัญชาติของรัฐ ถือเป็นภาระหน้าที่ของรัฐเจ้าของสัญชาติตามที่กฎหมายระหว่างประเทศกำหนดไว้ ประเทศไทยเริ่มมีกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่บัญญัติเรื่องสัญชาติไว้โดยเฉพาะ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2454 หรือ ค.ศ. 1911 ซึ่งกฎหมายฉบับแรกที่กล่าวถึงเรื่องสัญชาติ คือ พระราชบัญญัติแปลงสัญชาติ ร.ศ. 130 (พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา, 2538) แต่เป็นเพียงกฎหมายพิเศษว่าด้วยเรื่องการขอแปลงสัญชาติเท่านั้น ซึ่งมีได้กล่าวถึงเรื่องการ ให้สัญชาติโดยทั่วไป แต่กฎหมายฉบับแรกที่บัญญัติเรื่องสัญชาติ คือ พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2456 (พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา, 2544) และได้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติสัญชาติเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันเพื่อให้สอดคล้องกับ บริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งในเรื่องการได้มาซึ่งสิทธิในการขอถือสัญชาติบังคับขึ้นอยู่กับอยู่ในปัจจุบัน ให้เป็นไปตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2564)

สัญชาติจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญเพราะมีเหตุผลใดในทางกฎหมายซึ่งรัฐจะให้ความคุ้มครองบุคคลที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับตน สัญชาตินับเป็นข้ออ้างที่ทำให้เกิดสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายระหว่างประเทศของรัฐในการเข้าไปป้องกันหรือคุ้มครองบุคคล โดยบุคคลที่ถือสัญชาติของรัฐไม่มีสิทธิที่จะสละการคุ้มครองทางการทูตเพราะสิทธิดังกล่าวตามกฎหมายระหว่างประเทศถือว่าไม่ใช่สิทธิของเอกชนจึงไม่อาจสละสิทธิได้ ถือเป็นเรื่องของรัฐและรัฐจะเพิกเฉยต่อข้อเรียกร้องของเอกชน หรือแม้เมื่อรัฐได้ดำเนินการเรียกร้องแล้วก็อาจถอนข้อเรียกร้องนั้นได้ เพราะเป็นสิทธิของรัฐเท่านั้น เอกชนจะร้องขอต่อรัฐเจ้าของสิทธิอีกไม่ได้ นอกจากนี้เมื่อรัฐได้รับ ขดใช้ค่าเสียหายมา รัฐจะชดเชยให้แก่คนที่ถือสัญชาติของตนเท่าใดก็ได้ ถือเป็นดุลยพินิจของรัฐเจ้าของสัญชาติ (ประกอบ ประพันธ์เนติวุฒิ, 2527) ดังนั้นจึงควรมีมาตรการช่วยเหลือคนขอสัญชาติ เพื่อให้มีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน ศาลระหว่างประเทศวินิจฉัยในประเด็นการคุ้มครองระหว่างประเทศไว้ ดังเช่นนี้ คดี marommatis ศาลยุติธรรมประจำระหว่างประเทศ (Permanent Court of International Justice) วินิจฉัยว่า การที่รัฐบาลกรีซเข้าดำเนินคดีแทนคนที่ถือสัญชาติของตน ทำให้ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นเป็นข้อพิพาทระหว่างประเทศและเป็นข้อพิพาทระหว่างรัฐสองรัฐ (ชุมพร ปัจจุสานนท์, 2549) ตามหลักพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศถือว่ารัฐมีสิทธิปกป้องคนที่ถือสัญชาติของรัฐที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำของรัฐอื่น และการกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและผู้เสียหายหมดหนทางที่จะได้รับการชดใช้เพื่อให้เกิดความพึงพอใจแต่ประการใด การที่รัฐตัดสินใจ ให้ความคุ้มครองทางการทูตและนำคดีขึ้นสู่ศาลแสดงว่ารัฐได้ใช้สิทธิของตนเพื่อเรียกร้องให้รัฐอื่นเคารพต่อกฎหมายระหว่างประเทศ รัฐบาลกรีซได้อาศัยข้อเรียกร้องของคนถือสัญชาติของตน โดย มีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องคุ้มครองคนที่ถือสัญชาติของตนในต่างประเทศ (นพนิธิ สุริยะ, 2537) ทำให้เกิดทฤษฎีเกี่ยวกับ การเรียกร้องของรัฐแทนเอกชน เอกชนซึ่งอ้างว่าได้รับความเสียหายจากการกระทำของรัฐ ต่างประเทศได้เข้ามาร้องขอต่อรัฐเจ้าของ

สัญชาติเมื่อเอกชนหมดหนทางเยียวยาแก้ไขตาม กระบวนการของกฎหมายภายในของรัฐต่างประเทศแล้วเอกชนได้ร้องขอให้รัฐเจ้าของสัญชาติเข้า มาแทรกแซง เมื่อรัฐเจ้าของสัญชาติ พบว่า คดีมีมูลและรับดำเนินคดีต่อไปโดยถือว่าเป็นคดีของตน ซึ่งรัฐจะพยายามแก้ไขด้วยหนทางการทูต หากไม่สำเร็จจะมาดำเนินคดีในศาลเพื่อหาความยุติธรรม นับได้ว่าข้อพิพาทเกิดขึ้นเมื่อรัฐบาลของทั้งสองรัฐ ไม่สามารถตกลงกันได้ อย่างแน่นอน ในปี ค.ศ. 1955 ศาลโลกนี้ได้ตัดสินคดี “สัญชาติ” Nottebohm ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice) วินิจฉัยว่า การคุ้มครองทางการทูตและการคุ้มครองโดยอาศัยกระบวนการยุติธรรมเป็นมาตรการในการปกป้องสิทธิของรัฐอย่างหนึ่ง การนำเอาคดีจากเอกชนที่อยู่ภายใต้บังคับของรัฐและการใช้ Diplomatic Protection เป็นการใช้อำนาจซึ่งเป็นของรัฐอย่างแท้จริง การคุ้มครองทางการทูตเป็นผลจากการที่บุคคลมีสัญชาติของรัฐและเป็นสิทธิของคนที่มีสัญชาติที่จะได้รับความคุ้มครองทางการทูตจากรัฐเจ้าของสัญชาติ โดยรัฐเจ้าของสัญชาติมีสิทธิที่จะปกป้องคุ้มครองคนที่ถือสัญชาติของรัฐตามที่กฎหมายระหว่างประเทศบัญญัติรับรอง ไว้มีหลักสำคัญว่าคนที่ถือสัญชาติของรัฐมีสิทธิเพียงร้องขอให้รัฐเจ้าของสัญชาติให้ความคุ้มครองทางการทูตตามข้อพิพาทที่ตนมีอยู่กับรัฐอื่น เมื่อรัฐเจ้าของสัญชาติเข้ามาในคดีแล้วคนที่ถือสัญชาติของรัฐได้รับความเสียหายในเบื้องต้นก็ไม่อาจสละสิทธิเรียกร้องที่เกิดขึ้น การสละสิทธิไม่มีผลผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศ หลักการเช่นนี้เป็นที่ยอมรับในทางกฎหมายระหว่างประเทศ เรียกกันว่า Calvo Clause มีสาระสำคัญว่า การสละสิทธิเรียกร้อง โดยเอกชนตามข้อสัญญาที่ทำกับรัฐย่อมไม่มีผลเป็นการตัดสิทธิของรัฐเจ้าของสัญชาติที่จะใช้ Diplomatic Protection แก่คนที่ถือสัญชาติของตน เพราะ International Protection เป็นสิทธิของรัฐ มิใช่เป็นสิทธิของเอกชนหรือคนที่ถือสัญชาติของรัฐ (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2528)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น สถานภาพที่เป็นปัญหาทำให้คนไม่มีสัญชาติเหล่านี้ ถูกละเมิดสิทธิและขาดความมั่นคง ซึ่งถ้าไม่มีการแก้ปัญหาดังกล่าว จะทำให้เกิดปัญหาทางสังคมอันจะเป็นผลเสียต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของประเทศต่อไปในระยะยาวต่อไป จึงมีความจำเป็นต้องทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการขอสัญชาติไทยของคนต่างด้าว เพื่อทบทวนแลกเปลี่ยนข้อมูลและกำหนดกฎเกณฑ์ที่เหมาะสมเพื่อให้คนไร้สัญชาติได้รับสัญชาติไทย ทำให้ได้รับประโยชน์และสิทธิอันชอบธรรม ทำให้มีความผูกพันและรักประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการแก้ปัญหาการขอสัญชาติขององค์การระหว่างประเทศ
2. เพื่อศึกษาการตรากฎหมายเพื่อรองรับคนต่างด้าว

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลักในการศึกษาผู้วิจัยทบทวนและกำหนดหนังสือ ตำราและวารสารที่มีการตีพิมพ์ ที่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาการขอสัญชาติไทยของคนต่างด้าว โดยคัดเลือกตามเรื่องที่วิจัยมีการค้นพบหนังสือ วารสารที่ได้ลงตีพิมพ์ในประเทศเกี่ยวกับเรื่องคนไร้สัญชาติ ผู้วิจัยเลือกศึกษามา 6 เล่มได้แก่

1. หนังสือกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล เล่ม 1 (ชุมพร บัจจุสานนท์, 2549)

2. รายงานเล่มสมบูรณ์ของโครงการวิจัยจากการสำรวจคนไร้สัญชาติและคนชายขอบในจังหวัดกาญจนบุรี จากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ปิ่นแก้ว อุ่นแก้ว, 2550)
 3. หนังสือคนไร้รัฐขอสัญชาติในรัฐไทย (ชลิต ชีช่วง และคณะ, 2552)
 4. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี บทความวิจัยปัญหาและการพัฒนาการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและสวัสดิการของรัฐคนไร้สัญชาติ ฉบับที่ 7(2) หน้า 89 - 106 (นิยม ยากรณ์, 2562)
 5. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการมลายูไร้สัญชาติ.สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สุโรณี สายนัย, 2563)
 6. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ บทความวิจัยการป้องกันและปราบปรามแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองในจังหวัดขอนแก่น: มุมมองของเจ้าหน้าที่ ฉบับที่ 10 หน้า 5001 - 50014
- จากนั้นผู้วิจัย ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะเนื้อหา และมาตรากฎหมายที่เกี่ยวกับคนไร้สัญชาติ โดยการเรียบเรียงข้อมูลจากข้อมูลปฐมภูมิที่คัดเลือก

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า บุคคลขอสัญชาติในประเทศไทยยังมีเป็นจำนวนมาก ถึงแม้ประเทศไทยจะมีอนุสัญญาว่าด้วยการลดความขอสัญชาติ วางกฎระเบียบเพื่อลดการขอสัญชาติของบุคคล และมีการกำหนดพันธกรณี ให้รัฐภาคีต้องปฏิบัติ เพื่อความมุ่งหมายที่จะลดความขอสัญชาติที่ยังคงมีอยู่ในประเทศไทย ควรกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ดังนี้

ส่งเสริมให้มีการให้สัญชาติโดยการเกิด

1. การให้สัญชาติโดยการเกิดตามหลักดินแดน กำหนดให้รัฐให้สัญชาติแก่คนขอสัญชาติที่เกิดในดินแดนของรัฐนั้น โดยแบ่งเป็น 2 ทาง (มาตรา 1) คือ

1.1 ผลของกฎหมาย

1.1.1 บัญญัติไว้ในกฎหมายสัญชาติของรัฐ ให้สัญชาติแก่คนขอสัญชาติที่เกิดในดินแดนของรัฐ (มาตรา 1 วรรคหนึ่ง (a) บัญญัติไว้ในกฎหมายสัญชาติของรัฐ ให้สัญชาติแก่คนขอสัญชาติที่เกิดใน ดินแดนของรัฐภาคีจากบิดามารดาซึ่งสมรสกันโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยมารดามีสัญชาติของรัฐ (มาตรา 1 วรรคสาม)

1.2 การยื่นคำร้องขอมีสัญชาติให้คนขอสัญชาติยื่นคำร้องขอมีสัญชาติต่อหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ โดยรัฐไม่อาจปฏิเสธการให้สัญชาติ แบ่งเป็น 2 กรณี คือ

1.2.1 การให้สัญชาติโดยการยื่นคำร้องขอของคนขอสัญชาติโดยไม่มีเงื่อนไข หรือ ภายใต้เงื่อนไขเกี่ยวกับเรื่องอายุและเงื่อนไขอื่น ข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อ ที่รัฐอาจกำหนดขึ้น ดังนี้ (มาตรา 1 วรรคสอง)

(1) กำหนดเวลาในการยื่นคำขอ ตั้งแต่อายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป จนถึงอายุไม่เกิน 21 ปี

(2) ต้องมีถิ่นที่อยู่อาศัยในดินแดนของรัฐเป็นระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี ติดต่อกันจนถึงวันยื่นคำร้อง หรือรวมแล้วไม่เกิน 10 ปี

(3) ไม่เคยต้องคำพิพากษาว่ามีความผิดอาญาเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ หรือไม่เคยต้องคำพิพากษาคืออาญาให้ลงโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป

1.2.2 คนขอสัญชาติที่ไม่มีคุณสมบัติครบตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน

1.2.3 เป็นเหตุให้ไม่อาจได้สัญชาติของรัฐที่เกิด (มาตรา 1 วรรคสี่) การได้สัญชาติจะเป็น
ดังนี้

1.2.3.1 รัฐดังต่อไปนี้ เป็นผู้ให้สัญชาติ รัฐที่บิดามารดาถือสัญชาติในขณะที่คนขอ
สัญชาติเกิดเป็นผู้ให้สัญชาติ แต่ถ้าบิดามารดาไม่ได้ถือสัญชาติเดียวกันในขณะที่คนขอสัญชาติเกิด การกำหนด
สัญชาติของคนขอสัญชาติ ให้ถือตามสัญชาติของบิดาหรือมารดาให้เป็นไปตามกฎหมายสัญชาติ ของรัฐที่บิดาหรือ
มารดาถือสัญชาติ

1.2.3.2 การได้สัญชาติโดยการยื่นคำร้องขอของคนขอสัญชาติ ซึ่งรัฐอาจ
กำหนด เงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อ (ม.1 วรรคห้า) ดังนี้

(1) ต้องยื่นคำร้องขอก่อนมีอายุตามที่กำหนด แต่ไม่ต่ำกว่า 23 ปี

(2) ต้องอาศัยอยู่ในดินแดนของรัฐติดต่อกันก่อนยื่นคำร้องเป็นเวลาตามที่
กำหนดแต่ไม่เกิน 3 ปี

1.2.4 ข้อกำหนดเกี่ยวกับสถานที่ที่ถือว่า เป็นดินแดนของรัฐ (มาตรา 3) (Convention
on the Reduction of Statelessness Article 3 "For the purpose of determining the obligation of
Contracting States under this Convention, birth on ship or in an aircraft shall be deemed to have
taken place in the territory of the state whose flag the ship flies or in the territory of the State in
which the aircraft is registered, as the case may be.")

2. การให้สัญชาติโดยการเกิดตามหลักสืบสายโลหิต เป็นการให้สัญชาติของรัฐโดยการเกิดแก่คนขอ
สัญชาติที่ไม่ได้เกิดในดินแดน ดังนี้

2.1 รัฐที่ต้องให้สัญชาติ (มาตรา 4 วรรคหนึ่ง) - รัฐที่บิดามารดาถือสัญชาติในขณะที่คนขอ
สัญชาติเกิด - บิดามารดาได้มีสัญชาติเดียวกันในขณะที่คนขอสัญชาติเกิด การกำหนดสัญชาติของคนขอสัญชาติ
ให้เป็นไปตามกฎหมายสัญชาติของรัฐที่บิดาหรือมารดาถือสัญชาติ

2.2 วิธีการให้สัญชาติ ผลของกฎหมายบัญญัติการให้สัญชาติไว้ในกฎหมายสัญชาติ (มาตรา 4
วรรคหนึ่ง) การยื่นคำร้องขอมีสัญชาติ ให้คนขอสัญชาติยื่นคำร้องต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบและรัฐไม่อาจปฏิเสธ
การให้สัญชาติ (มาตรา 4 วรรคหนึ่ง) โดยรัฐอาจกำหนดเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อ (มาตรา 4 วรรคสอง)
ดังนี้

2.2.1 ต้องยื่นคำร้องก่อนมีอายุตามที่กำหนดแต่ไม่น้อยกว่า 23 ปี

2.2.2 อาศัยอยู่ในดินแดนของรัฐติดต่อกันจนถึงวันยื่นคำร้องเป็นเวลาตามที่กำหนด

2.2.3 ไม่เคยต้องคำพิพากษาว่ามีความผิดอาญาต่อความมั่นคงของชาติ

หลักเกณฑ์ที่สนับสนุนการให้สัญชาติโดยการเกิด ข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับสถานที่เกิด
และบิดามารดาของเด็กกำพร้าที่พบในดินแดน ซึ่งสามารถนำไปใช้กับการให้สัญชาติโดยการเกิดตามหลักดินแดน
และหลักสืบสายโลหิต (มาตรา 2) (Convention on the Reduction of Statelessness Article 2 "A foundling
found in the territory of a Contracting State shall, in the absence of proof to the contrary, be

considered to have been born within that territory of parents possessing the nationality of that State."

การป้องกันมิให้เกิดความขอสัญชาติแก่ผู้มีสัญชาติ เป็นหลักเกณฑ์เพื่อป้องกันมิให้ผู้มีสัญชาติต้องตกเป็นคนขอสัญชาติอันเป็นการเพิ่มความขอสัญชาติให้เกิดขึ้น ดังนี้

3. การเปลี่ยนแปลงสถานะของบุคคล

3.1 การเปลี่ยนแปลงสถานะของบุคคล เช่น การสมรส การสิ้นสุดการสมรส บทบัญญัติของกฎหมาย การรับบุตรบุญธรรม จะเป็นเหตุให้สูญเสียสัญชาติเดิมเมื่อมีหรือได้มาซึ่ง สัญชาติอื่น (มาตรา 5 วรรคหนึ่ง)

3.2 การที่ได้กนออกสมรสเสียสัญชาติจากการยอมรับสัญชาติที่แท้จริง ต้องให้ โอกาสแก่เด็กกลับคืนสู่สัญชาติเดิมด้วยการยื่นคำร้องต่อหน่วยงานที่มีอำนาจ โดยอาจกำหนด เงื่อนไขที่ไม่เข้มงวดไปกว่าเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา 1 วรรคสอง (มาตรา 5 วรรคสอง)

3.3 การเพิกถอนสัญชาติของคู่สมรสหรือบิดามารดา จะเป็นเหตุให้คู่สมรสอีกฝ่ายหรือบุตรเสียสัญชาติ เมื่อคู่สมรสนั้นหรือบุตรมีหรือได้มาซึ่งสัญชาติอื่น (มาตรา 6)

4. การสละสัญชาติ การสละสัญชาติจะมีผลให้เป็นการเสียสัญชาติเมื่อผู้สละสัญชาติมีหรือได้รับสัญชาติใหม่ (ตามมาตรา 7 วรรคหนึ่ง (3) เว้นเสียแต่ว่าคำขอสละสัญชาตินั้นขัดแย้งกับหลักการที่ ปรากฏในมาตรา 13 และ 14 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (มาตรา 7 วรรคหนึ่ง)

5. การแปลงสัญชาติ การแปลงสัญชาติเป็นรัฐอื่นจะไม่มีผลเป็นการเสียสัญชาติ จนกว่าจะได้รับหรือได้รับการรับรองการมีสัญชาติของรัฐอื่น (มาตรา 7 วรรคสอง) ผู้ที่ได้สัญชาติมาโดยการแปลงสัญชาติแล้วไปอาศัยอยู่ในต่างประเทศและไม่แจ้งแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบว่ายังคงต้องการถือสัญชาติของรัฐต่อไป เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 7 ปี หรือมากกว่านั้นตามที่รัฐเจ้าของสัญชาติกำหนด ย่อมเสียสัญชาติของรัฐ (มาตรา 7 วรรคสี่)

6. การเสียสัญชาติโดยผลของกฎหมาย การเสียสัญชาติ ชาติอันเนื่องมาจากการออกจากดินแดน การไปอยู่อาศัยใน ต่างประเทศ การไม่ลงทะเบียน หรือเหตุอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน จนเป็นเหตุให้เป็นคนขอสัญชาติ ไม่อาจกระทำได้ ยกเว้นเสียแต่ว่า เหตุดังกล่าวเกิดขึ้นเป็นระยะเวลาตามที่รัฐเจ้าของสัญชาติกำหนดซึ่ง ไม่น้อยกว่า 7 ปี หรือคนชาติของรัฐนั้นเกิดในต่างประเทศและไม่ยืนยันการถือสัญชาติของรัฐ โดยการอาศัยอยู่ในดินแดนของรัฐ หรือจดแจ้งทางทะเบียนต่อหน่วยงานที่มีอำนาจ ทั้งนี้ตามที่รัฐเจ้าของ สัญชาติกำหนด ภายในกำหนด 1 ปี หลังจากบรรลุนิติภาวะ (มาตรา 7 วรรคสาม) รัฐอาจกำหนดให้คนชาติของรัฐภาคีที่เกิดในต่างประเทศต้องยืนยันการถือสัญชาติของรัฐนั้นภายในกำหนดหนึ่งปีหลังจากบรรลุนิติภาวะ โดยการอาศัยอยู่ในดินแดนของรัฐ หรือจดแจ้งทางทะเบียนต่อหน่วยงานที่มีอำนาจ (มาตรา 7 วรรคห้า)

พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 และแก้ไข ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2551 แก้ไขเพิ่มเติมหลักกฎหมายสัญชาติหลายประการ ดังนี้ - แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจรัฐมนตรี ตามมาตรา 6, 7 ทวิ “มาตรา 6 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และยกเว้นค่าธรรมเนียมดังต่อไปนี้ให้ ผู้ใดเป็นการทั่วไปหรือเฉพาะรายตามที่เห็นสมควร

6.1 คำขอแปลงสัญชาติเป็นไทย

6.2 หนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทย

6.3 คำขอกลับคืนสัญชาติไทย

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้" "มาตรา 7 ทวิ วรรคสอง ในกรณีที่เห็นสมควร รัฐมนตรีจะพิจารณาและสั่งเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปให้บุคคลตามวรรคหนึ่งได้สัญชาติไทยก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด" เป็นการกำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติสัญชาติ และให้มีอำนาจสั่งให้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป การเพิ่มอำนาจรัฐมนตรีเช่นนี้ ทำให้การให้สัญชาติไทยแก่กลุ่มบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยซึ่ง เป็นผู้ที่มีรัฐบาลมีนโยบายให้สัญชาติสามารถดำเนินการไปได้เหมาะสมกับสถานการณ์มากยิ่งขึ้น เพิ่มเติมจากเดิมที่รัฐมนตรีสามารถให้สัญชาติไทยได้เฉพาะรายเท่านั้น

มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงหลักการการได้สัญชาติโดยการเกิด เดิมบิดาหมายถึง บิดาตามกฎหมาย ซึ่งต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่ง และตามคำพิพากษาของศาลว่ากรณีการ ได้สัญชาติโดยการเกิดจะต้องเป็นบิดาตามกฎหมายเท่านั้น แต่ตามหลักกฎหมายที่แก้ไขใหม่นี้ กำหนดหลักการได้สัญชาติโดยการเกิดตามหลักสายโลหิตให้รวมถึงบิดาตามข้อเท็จจริงด้วยทำให้บุตรที่เกิดจากบิดาสัญชาติไทยที่ไม่ได้สมรสกับมารดาหรือไม่ได้จดทะเบียนรับรองบุตร ตามข้อเท็จจริง ได้สัญชาติไทยตามสายโลหิตของบิดา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อบุตรของบิดาไทยที่จะได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามบิดา เฉพาะอย่างยิ่งบุตรที่เกิดนอกราชอาณาจักรไทยโดยบิดาเป็นผู้มีสัญชาติไทยแต่มารดาเป็นคนต่างด้าวซึ่งบิดาไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับมารดา หากพิสูจน์ เป็นบิดาและบุตรกัน ย่อมได้สัญชาติไทย โดยมีผลย้อนหลังนับแต่วันที่บุคคลนั้นเกิด รวมทั้งมี บทบัญญัติให้บัญญัติให้บังคับย้อนหลังกับบุคคลที่เกิดก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย ทั้งนี้ การพิสูจน์ความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับบุตร ต้องให้ความสำคัญกับหลักฐานซึ่งแสดงความสัมพันธ์ทางวิทยาศาสตร์ และหลักการสอบสวนพยานบุคคล

เป็นการเปลี่ยนแปลงหลักการของกฎหมายเดิม ซึ่งถือว่าบุคคลที่ไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิ เป็นผู้ที่ไม่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักร โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง แต่ตามวรรคสามใหม่นี้ การอยู่ในราชอาณาจักรของบุคคลดังกล่าว ไม่เป็นการผิดกฎหมายอีกต่อไปแต่จะอยู่ในฐานะใดเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความเสมอภาคระหว่างชายหญิง แก้ไขเพิ่มเติมความเสมอภาคระหว่างชายหญิง เกี่ยวกับการแปลงสัญชาติ การละสัญชาติ การถอนสัญชาติ การเสียสัญชาติ และการขอคืนสัญชาติ โดยยกเลิกความใน (2) ของมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 และให้ใช้ความ ต่อไปนี้แทน

“(2) เป็นบุตร ภริยา หรือสามีของผู้ซึ่งได้แปลงสัญชาติเป็นไทย หรือของผู้ได้ กลับคืนสัญชาติไทย”

เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (4) ของมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508

“(4) เป็นสามีของผู้มีสัญชาติไทย”

ยกเลิกความในมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา 13 ชายหรือหญิงซึ่งมีสัญชาติไทยและได้สมรสกับคนต่างด้าวและอาจถือสัญชาติของภริยาหรือสามีได้ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของภริยาหรือสามี ถ้าประสงค์จะสละสัญชาติไทย ให้แสดงความจำนงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ดังนั้น การจะได้สัญชาติไทยต้องทำตามกฎหมายไทยกำหนด ในปัจจุบันมีการรวมตัวเป็นเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานราชการ นักวิชาการและนักการเมืองเสนอนโยบายและยุทธศาสตร์ ที่กระตุ้นให้ภาครัฐหันมาใส่ใจกับปัญหาคนไร้รัฐบุคคลมากขึ้น (ได้แก่ ชนกลุ่มน้อย คนไร้รัฐ ไร้รากเหง้า และแรงงานข้ามชาติ) ผลักดันแนวทางการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลของคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติอย่างเป็นระบบจนนำไปสู่ยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและ สิทธิบุคคล' ตามมติคณะรัฐมนตรี 18 มกราคม 2548 โดยคำนึงถึงความสมดุลของสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์และความมั่นคงของชาติควบคู่กัน

อภิปรายผล

คนไร้สัญชาติที่มีอยู่ในประเทศไทย ซึ่งหลักสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ ให้ความสำคัญในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่เป็นพลเมืองชั้นสอง หรือกลุ่มคนที่ไม่มี สถานะทางกฎหมายรับรองว่าเป็นพลเมืองของรัฐหนึ่งรัฐใด ปัญหาการขอสัญชาติไทยของคนต่างด้าว ผลการวิจัยข้อที่ 1 การแก้ปัญหาคือการขอสัญชาติขององค์การระหว่างประเทศ บุคคลที่เกิดในประเทศไทยแล้วไม่ได้สัญชาติไทยและต้องเป็นคนขอสัญชาติ ส่งผลกระทบต่อคนขอสัญชาติ ทำให้ไม่ได้รับการคุ้มครองและขาดสิทธิต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ให้แก่ผู้มีสัญชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิยม ยากรณ์ ที่ได้ศึกษาเรื่อง การเข้าถึงและการพัฒนาการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไร้สัญชาติ ที่อยู่ในประเทศไทยตามหลักสิทธิมนุษยชนคนไร้สัญชาติที่เกิดในดินแดนของประเทศไทย จากการที่บุคคลเหล่านี้เป็นคนไร้สัญชาติจึงทำให้ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานในการดำรงชีพได้ ทำให้ชีวิตไม่มีประสิทธิภาพและไม่มี ความมั่นคงยั่งยืนและหากยึดถือตามหลักสิทธิมนุษยชนแล้วรัฐไทยต้องคำนึงถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไร้สัญชาติ ที่ยังไม่ได้รับการดูแล ดังนี้ 1) การจัดตั้งถิ่นฐาน และการดำรงชีพตามวิถีวัฒนธรรมของกลุ่ม ซึ่งจะทำให้กลุ่มคนเหล่านี้ มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย ความมั่นคงในที่ดินทำกิน และความมั่นคงทางอาหาร และ 2) การเข้าถึงสิทธิในและสวัสดิการต่าง ๆ เช่น การเข้าถึงสิทธิการรักษาพยาบาลเมื่อยามเจ็บป่วยฉุกเฉิน เป็นต้น (นิยม ยากรณ์, 2562) ผลการวิจัยข้อที่ 2 การตรากฎหมายเพื่อรองรับคนต่างด้าวทบทวนมติตามอนุสัญญาว่าด้วยการลดความขอสัญชาติกำหนดหลักเกณฑ์การ แก้ไขและป้องกันมิให้เกิดความขอสัญชาติไว้ในมาตรา 1 ให้สัญชาติแก่คนที่เกิดในดินแดนของรัฐ มิฉะนั้นแล้วจะเป็นคนขอสัญชาติ เพื่อลดความขอสัญชาติในกรณีข้างต้น จึงต้องแก้ไข เพิ่มเติม กฎหมายสัญชาติไทยในส่วนที่เกี่ยวกับการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดนด้วยการให้ สัญชาติไทยแก่คนขอสัญชาติไว้โดยเฉพาะ โดยการนำมาตรา 1 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการลดความ ขอสัญชาติมาใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมายสัญชาติไทย และเพื่อให้ผู้ที่เกิดในประเทศไทยมีความผูกพันกับประเทศไทยมากขึ้น จึงต้องนำที่อยู่อาศัยของบิดามารดาเป็นจุดเกาะเกี่ยวเพิ่มเติมในการพิจารณาให้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดนแก่คนขอสัญชาติ การให้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดนแก่คนขอสัญชาติ จะมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ก. การเกิดในประเทศไทย ข. การเป็นคนขอสัญชาติ ค. บิดามารดาอยู่อาศัยในประเทศไทยในขณะที่คนขอสัญชาติเกิด เพื่อจะได้ลดปัญหาบุคคลขอสัญชาติ ให้ได้สัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ กิตติรญา รัตนมณี ได้ศึกษาเรื่อง มาตรการทางกฎหมายในการรับรองสถานะบุคคลของคนต่างด้าว ตามกฎหมายการทะเบียนราษฎรไทย: บุคคลไร้รากเหง้าบนผืนแผ่นดินไทย ซึ่งปรากฏข้อค้นพบประการหนึ่งว่า อุปสรรคสำคัญในการแก้ปัญหาความไร้รัฐไร้สัญชาติของบุคคลไร้รากเหง้าในประเทศไทย คือ ความไม่รู้และไม่เข้าใจ กฎหมายของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตั้งแต่เจ้าของปัญหา ผู้ให้ความช่วยเหลือรวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ การที่ประชาชนในพื้นที่ไม่ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับสิทธิในการถือสัญชาติไทยก็มักตกเป็นเหยื่อ ของผู้ไม่ประสงค์ดีที่เข้ามาหลอกลวงแสวงหาผลประโยชน์ โดยมีชาวบ้านจำนวนมากที่หลงเชื่อและสูญเสียเงินเป็นจำนวนมาก (กิตติรญา รัตนมณี, 2563)

สรุปและข้อเสนอแนะ

ปัญหาการขอสัญชาติไทยของคนต่างด้าว ตามหลักสิทธิมนุษยชนแล้ว รัฐบาลจะมีการดำเนินการที่ก้าวหน้าหลายประการ เพื่อแก้ไขปัญหาสถานะสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีสถานะไม่ชัดเจน ปัญหาความเป็นบุคคลขอสัญชาติในประเทศไทย ขณะทำงานวิจัยนี้พยายามมุ่งศึกษากลุ่มเห็นคนต่างด้าว เพื่อชี้ให้เห็นถึงช่องว่างของกฎหมาย ที่ควรมีการแก้ไขปรับปรุง พระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการได้สัญชาติของไทย ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และให้สิทธิกับบุคคลขอสัญชาติในประเทศไทย มีสิทธิได้รับสัญชาติไทย ตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อความเสมอภาค ซึ่งกันและกัน ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 7 ตรี คนขอสัญชาติที่เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยขณะที่เกิดบิดาและมารดามีถิ่นอยู่ในประเทศไทย ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด โดยสามารถยื่นคำร้องขอสัญชาติไทยได้ ปัญหาสัญชาติของบุคคลอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงถิ่นฐาน การแก้ไขปรับปรุงเพื่ลดปัญหาการขอสัญชาติของบุคคลที่อยู่ในประเทศไทย จึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องให้สัญชาติกับบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยโดยหลักของดินแดนและมีความเท่าเทียมกัน

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานวิจัยเรื่องปัญหาการขอสัญชาติไทยของคนต่างด้าว ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ประจำปี พ.ศ. 2567 ขอบพระคุณผู้บริหาร มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ที่สนับสนุนการทำวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กิตติรญา รัตนมณี. (2563). แนวคิดทางกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการไร้สัญชาติและสัญชาติสถานการณ์ความ ขาดแคลนในตำบล. วารสารกฎหมายมหาวิทยาลัยนเรศวร, 11(1), 31-32.
- ชลฤทัย แก้วรุ่งเรือง. (2551). คนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลในรัฐไทย. ใน วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชลิต ชีช่วง และคณะ. (2552). โครงการวิจัยการสำรวจคนไร้สัญชาติและคนชายขอบในจังหวัดกาญจนบุรี. กาญจนบุรี: สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

- ชุมพร ปัจจุสานนท์. (2549). กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล เล่ม 1. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- นพนิติ สุริยะ. (2537). สิทธิมนุษยชน. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- นิยม ยากรณ์. (2562). ปัญหาและการพัฒนาการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและสวัสดิการของรัฐคนไร้สัญชาติ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 7(2), 89-106.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2528). เอกสารการสอนชุดวิชาระบบกฎหมายไทยและต่างประเทศ, หน่วยที่ 2. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประกอบ ประพันธ์เนติวุฒิ. (2527). กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลและคดีอาญา ตอนที่ 1 แผนกคดีบุคคล. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์.
- ปิ่นแก้ว อุณแก้ว. (2550). คนไร้รัฐขอสัญชาติในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา. (2538). คำอธิบายกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ภาคที่ 1 การจัดสรรเอกชนในระหว่างประเทศ. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา. (2544). คำอธิบายกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ภาคนำ: แนวความคิดทั่วไปเกี่ยวกับนิติสัมพันธ์ของเอกชนที่มีลักษณะระหว่างประเทศ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2564). สนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน. เรียกใช้เมื่อ 20 มกราคม 2564 จาก <https://humanrights.mfa.go.th/>
- สุไรณี สายนุ้ย. (2563). มลายูไร้สัญชาติ. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.